

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีจุดมุ่งหมายเพื่อ
 ให้การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อม
 ที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดี ตามระบอบ
 การปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ
 พื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
 ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ, 2535) ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถ
 พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้าน
 ร่างกายและจิตใจนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมได้คือ การมีจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง
 เพราะ "จริยธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์ ในอันที่จะทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ใน
 สังคมอย่างมีความสุข" (ดร.สาโรช บัวศรี, 2524 (อ้างถึงใน พระพล ยศธสาร, 2533))
 ผู้ที่มีจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง จะสามารถควบคุมตนเองและปรับตัวให้เข้ากับความ
 เปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการแพร่เข้ามาของวัฒนธรรม
 ต่างชาติที่กระจายอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะ จริยธรรม หมายถึงการสร้างนิสัย
 และความเคยชินที่ดีงาม (สกล นิลวรรณ, 2524) เป็นหลักของการประพฤติปฏิบัติที่พึงปรารถนา
 ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีความสุขในสังคม (เพ็ญจันทร์ แสงศิริบรรณพต, 2531)
 ในด้านการจัดการเรียนการสอน จริยธรรมความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ
 และมีความจำเป็นสำหรับนักเรียน เพราะ "วินัย เป็นคุณสมบัติที่ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติดี
 และเป็นคุณสมบัติพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต และระเบียบวินัยจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้
 การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะระเบียบวินัยจะเป็นสิ่งที่ป้องกันการรบกวนที่ยุ่งเหยิงต่อ
 การเรียนรู้ และทำให้การเรียนรู้ถูกรบกวนน้อยที่สุด" (พัฒนา สุนทรสันต์, 2528) ดังเช่นที่
 Charles และ Blaine (อ้างถึงใน พิศมัย ไชยโยธา, 2531) ที่กล่าวว่าระเบียบวินัยเป็น
 ส่วนที่เล็กมากในกระบวนการเรียนการสอน แต่มีความสำคัญเสมือนเป็นรากฐานของบ้าน ซึ่ง
 ถ้าปราศจากรากฐานของบ้านแล้วก็ไม่สามารถสร้างเป็นบ้านได้สำเร็จ ดังนั้นคนที่ขาดวินัยก็
 ไม่สามารถที่จะดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขได้อย่างมีความสุขเช่นกัน และ Bernhardt (อ้างถึงใน
 พิศมัย ไชยโยธา, 2531) ก็กล่าวไว้ว่าระเบียบวินัยเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ปัจจัยหนึ่ง ระเบียบวินัยจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ผู้ที่ขาดระเบียบวินัยมักสร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคมได้เสมอ เช่น "ก่อนการทะเลาะวิวาท เป็นทาสอบถามมุข เสพสิ่งเสพติดต่าง ๆ ประกอบอาชญากรรม สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม หันเหออกจากขนบธรรมเนียมประเพณีมากยิ่งขึ้น" (เพ็ญจันทร์ แสงศิริบรรพต, 2531) ซึ่งเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบัน และเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

เมื่อเกิดปัญหาค้นในสังคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขและรับผิดชอบมักมองมาที่สถานการศึกษา ซึ่งเป็นสถานที่ที่ให้การศึกษาระบบการศึกษาจึงมักถูกตีติงเสมอว่า ไม่สามารถพัฒนาจริยธรรมของบุคคลให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ได้ และโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นสถานที่รับผิดชอบในการให้การศึกษาและอบรมเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรกจึงต้องรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่ง และหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ด้วย

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งขึ้นอยู่กับแผนนโยบาย และบุคลากรของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่จะดำเนินการ แต่สิ่งหนึ่งที่โรงเรียนประถมศึกษา กำลังประสบอยู่ เช่นเดียวกับที่สังคมอื่น ๆ กำลังประสบปัญหา คือ ปัญหาเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนนั่นเอง ครูจำนวนมากมีความรู้สึกว่าการเรียนการสอนที่สอนยากขาดความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงนั้นมาจากปัญหาในการเสริมสร้างจริยธรรม และระเบียบวินัยให้แก่แก่นักเรียนนั่นเอง

การขาดระเบียบวินัยของนักเรียนไม่เพียงจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของตนเอง และเพื่อนร่วมชั้นเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อครูผู้สอนอีกด้วย ถ้าหากครูไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนที่รบกวนกระบวนการเรียนการสอนได้แล้ว จะทำให้ครูเบื่อหน่ายการสอน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียน และชั้นเรียน ตลอดจนขาดความกระตือรือร้นในการสอนด้วย การขาดระเบียบวินัยของนักเรียนนั้น นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ลดน้อยลงแล้ว ยังเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจและมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของครูอีกด้วย อันเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนด้อยประสิทธิภาพลงได้ ดังนั้นจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างเสริม เพื่อให้เยาวชนมีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และพฤติกรรมที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรมที่พึงปรารถนาของสังคม รวมถึงความเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคตต่อไป (พิศมัย ไชยโยธา, 2531)

โรงเรียนบ้านดอนลำตวน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพวง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เป็นโรงเรียนหนึ่งที่กำลังประสบปัญหาเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน สภาพปัญหาในขณะนั้นคือ ครูผู้สอนเกิดความลำบากใจและท้อแท้ในการสอนเนื่องจากสอนแล้วนักเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่ครูกำหนดและคาดหวังเอาไว้ ในความรู้สึกของครูที่มองนักเรียนนั้น มีความรู้สึกว่

นักเรียนนั้นคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่ค่อยเอาใจใส่ในการเรียน ไม่สามารถทำงานและรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายได้ ถ้าปราศจากการควบคุมดูแลของครู ทำให้ครูต้องคอยควบคุมดูแลตลอดเวลา และในส่วนของนักเรียนที่มองการสอนของครูนั้น ส่วนใหญ่มีความรู้สึกเบื่อ ไม่สนใจอยากเรียนหนังสือ เพราะการเรียนนั้นยาก กิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ และไม่น่าสนุก

เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา โดยพิจารณาจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว พบว่าการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับหลักและวิธีการอันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง คือครูยังสอนโดยใช้วิธีบรรยายให้นักเรียนจดและท่องจำเนื้อหาในบทเรียน ยังไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีโอกาสคิดจนเกิดความตระหนักในปัญหา และพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเท่าที่ควร การยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการห้ามและลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ครูจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตามเป็นส่วนใหญ่ ขาดการส่งเสริมให้มีการฝึก และควบคุมการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้งใน และนอกห้องเรียนของนักเรียนอย่างจริงจัง

จากสภาพปัญหาเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนลำตวนนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการขาดวิธีการสอนและการอบรม ที่เน้นการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในเรื่องจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง และขาดการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเป็นนิสัย ซึ่งสอดคล้องกับที่ เพ็ญจันทร์ แสงศิริบรรพต (2531) ที่กล่าวว่า "สาเหตุของปัญหาจริยธรรมมีอยู่หลายประการ แต่ปัญหาที่น่าสนใจและน่าจะนำมาพิจารณามากที่สุดได้แก่การที่ระบบการศึกษาไม่สามารถที่จะพัฒนาจริยธรรมของบุคคลในสังคมให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ได้" และจากรายงานการวิจัยของ ศุภวรรณ รัตนภูผา(2533) (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533) ได้สรุปปัญหาของการสอนจริยธรรม โดยรวบรวมจากงานวิจัยของ นิสิตนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 55 เรื่อง ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการสอนจริยธรรม ซึ่งเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ดังนี้

1. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีอื่น
2. ขาดการจัดกิจกรรมการสอน และการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
3. ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า
4. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมการสอนจริยศึกษา
5. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
6. ครูผู้สอน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
7. การวัดผลมุ่งแต่คะแนน ไม่ได้ให้ความสนใจในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

จากปัญหาดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ระบบการศึกษาไม่สามารถที่จะพัฒนาจริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ โดยเฉพาะปัญหาข้อที่ 1, 2, 6 และ 7 คือ ครูสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ขาดการจัดกิจกรรมการสอนและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ครูผู้สอน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และการวัดผลมุ่งแต่คะแนน โดยไม่ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ของการจัดการเรียนการสอนที่เกิดมาจากตัวครูผู้สอนที่ขาดความรู้และความเข้าใจในหลักของการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง

จากคะแนนผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 ของจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่เป็นแกนกลางในการปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง มีคะแนนการประเมินผลปลายปี เฉลี่ยร้อยละ 78.83 ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตั้งไว้ คือ ร้อยละ 80 และเมื่อพิจารณาในระดับอำเภอ อำเภอชุมพวง มีคะแนนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ต่ำที่สุดของจังหวัด เฉลี่ยร้อยละ 75.79 และโรงเรียนบ้านดอนลำดวน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.77 ในส่วนของคะแนนรายสัปดาห์ที่แยกวัดเป็นด้านนั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายสัปดาห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ได้ลดลงจากปีก่อน (ปี 2536) คือด้านการคิดวิจารณ์ตัดสินใจ ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านนิสัยรักการทำงาน และด้านรู้คุณค่าชื่นชมศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีคะแนนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.04 , 0.88 , 1.80 , 10.63 และ 7.11 ตามลำดับ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา)

จากงานวิจัยของศุภรณ รัตนภูษาที่กล่าวถึง และจากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าครูยังจะต้องพัฒนาตนเอง ปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ เพ็ญจันทร์ แสงศิริบรรพต (2531) ได้กล่าวไว้ว่า "สังคมยังคงยอมรับและฝากความหวังไว้ว่าโรงเรียนยังเป็นสถาบันที่สำคัญที่นอกจากจะพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถ เฉลียวฉลาดและมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แล้ว โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่จะต้องปลูกฝังและพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่การงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีระเบียบวินัย ซึ่งการปลูกฝังจริยธรรมเหล่านี้จะช่วยให้เยาวชนสามารถปรับปรุงตนเอง สามารถปฏิบัติตนในวิถีทางที่จะเป็นการส่งเสริมให้ตนเองมีคุณภาพและมีประโยชน์ต่อสังคม" เพราะวินัยเกิดขึ้นได้จากการอบรมและฝึกฝน ดังนั้นในการเรียนการสอน วินัยจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน โดยชี้แจงและตกลงกันด้วยเหตุผล เพื่อให้เขายอมรับในข้อตกลงนั้น ๆ การบังคับให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดโดยไม่สมควรใจ จะทำให้บุคลิกภาพของนักเรียนเสีย และในขณะเดียวกันอาจทำให้ประพฤติฝ่าฝืน

ระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้นได้ (พัฒนา สุนทรรัตน์, 2528)

วิธีการที่จะสอนให้เด็กเกิดจริยธรรมความมีระเบียบวินัย จะต้องพัฒนาความรู้ควบคู่กับจริยธรรม เพื่อส่งเสริมให้คนมีคุณภาพที่สมบูรณ์ มีความสมบูรณ์ทางจิตใจ สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้ดำเนินไปอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งปฏิบัติตามแผนงานและข้อบังคับ รวมทั้งกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (สุรพล ไชยเสนา, 2527) โดยจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก และสอดคล้องกับชีวิตที่เด็กต้องพบ คำนึงถึงการจิตสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสม การสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรมมิได้มุ่งให้เด็กทุกคนเหมือนกันหมด แต่ต้องการให้เขาเจริญเติบโตอย่างเสรี ในทิศทางที่ถูกต้อง (ระวี ภาวิไล, 2523) ซึ่งถ้าหากครูมีความหวังดีต่อนักเรียน ต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพพร้อมที่จะเป็นคนดีของสังคมในอนาคต นักเรียนจะให้ความร่วมมือกับครู และมีสัมพันธที่ดีกับครู ดังนั้นวิจัยของ Thornberg , Mcwin and Jones (1982) (อ้างถึงใน วรณี กรวยสวัสดิ์, 2537) ก็พบว่า ครูที่ยอมรับนักเรียนอย่างแท้จริง และมีความจริงใจต่อนักเรียน จะทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน ทำให้ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งคำแนะนำนี้น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำมาช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้

Foster (1953) (อ้างถึงใน ลัดดา คีลาน้อย และคณะ, 2533) กล่าวว่า "สำหรับความรับผิดชอบของเด็กนั้น เด็กยังไม่รู้ว่าอะไรคือภาระกิจที่พึงปฏิบัติ ถ้าหากไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนหรือถึงแม้จะรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติ แต่หากไม่ได้รับการฝึกฝนในเวลาอันสมควร ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแล้ว เด็กจะไม่สามารถปฏิบัติในสิ่งที่พึงปฏิบัติได้" ดังนั้นการที่จะปลูกฝัง และสร้างเสริมให้เด็กเกิดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองจึงมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองได้ แต่เป็นสิ่งที่ต้องให้เด็กได้เรียนรู้ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรเป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังสร้างเสริมเยาวชนให้มีความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ประโยชน์และแนวทางในการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดให้ถูกต้องเป็นกิจนิสัย ซึ่งครูและเพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสร้างเสริมให้เด็กเป็นบุคคลที่มีวินัยและมีความรับผิดชอบในตนเอง เช่นรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง รับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลงของชั้นเรียน และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

จากทฤษฎีจุดกำเนิดการควบคุมตนเอง ของเมอเรอร์ (อ้างถึงใน ลัดดา คีลาน้อย และคณะ, 2533) ได้กล่าวว่า การเกิดวินัยแห่งตนเป็นจุดเริ่มต้นของบุคคลที่ต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อฝึกฝนให้เด็ก ๆ เป็นผู้ที่สามารถบรรลุภาวะทางจิตได้สมบูรณ์ สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ ถึงแม้ว่าจะมีสิ่งเร้าทั้งจากภายนอก และภายในก็ตาม และเด็กจะมีลักษณะแสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตที่สมบูรณ์ ในช่วงอายุ 8-10 ปี ดังนั้น

จริยธรรมความมีวินัยในตนเองที่จะต้องเสริมสร้าง เพื่อให้เยาวชนไทยมีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และพฤติกรรมที่ดีงาม จึงควรปลูกฝังในช่วงอายุนี้ ซึ่งแนวทางการศึกษาในปัจจุบันก็เห็นว่าการถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างเดียว ไม่ช่วยให้เด็กเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่าง ไม่หยุดยั้งซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะดังที่ว่านี้ กระบวนการเรียนรู้จะต้องเปลี่ยนไป ครูจะใช้พฤติกรรมการสอนเพียงการบอกเล่าและบรรยายนั้น ไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด ได้ปฏิบัติ ตัดสินใจและค้นพบ อันเป็นการเรียนรู้ด้วยตัวของนักเรียนเอง จึงจะเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ที่นักเรียนจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ (อุไรวรรณ อินทรีย์, 2533)

วิธีการที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในตนเองนั้น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์น่าจะเป็นเป็นวิธีการที่ดีในการปลูกฝังและสร้างเสริม เพราะตามหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ถือว่าผู้เรียนทุกคนเป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมก็ต่อเมื่อ ผู้เรียนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับผู้อื่น ผลจากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมการเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้คิดค้น และเสาะหามาด้วยตนเอง ขึ้นต่อไปจึงเอาความรู้นั้นไปประยุกต์ให้เข้ากับชีวิตรประจำวันของแต่ละคน(ชูศรี สนิทประชากร , 2525) และตามหลักจิตวิทยาของเด็กช่วงอายุ 9-13 ปี จะอยู่ในขั้น พฤติกรรมด้านอารมณ์และความรู้สึกเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ซึ่งวัยนี้เพื่อนจะมีบทบาทสำคัญ เด็กจะถือเพื่อน เป็นผู้คิดค้นหรือประเมินพฤติกรรมว่าผิด หรือถูก พฤติกรรมส่วนมากเรียนรู้จากทางบ้านจะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนด้วย แต่บางครั้งถ้ามีความขัดแย้งกัน ในกรณีเช่นนี้บางครั้งอิทธิพลของเพื่อนร่วมวัยจะมีมากกว่า และเด็กวัยนี้มักจะแสดงพฤติกรรมที่เพื่อนร่วมวัยยอมรับ นอกจากนั้นเด็กยังเรียนรู้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากเพื่อนร่วมวัยอีกด้วย (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533)

ซึ่งจากทฤษฎีและหลักการของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าว มีผู้ได้ให้ความสนใจ ทำการศึกษาวิธีการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียนเช่น พรณี ลิ้มปิวัฒนา (2523) ได้ศึกษาวิธีการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ในการสอนจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลาชัย กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังจากสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) ได้ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีระเบียบวินัยในตนเอง ผลปรากฏว่านักเรียนมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นและนักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ลัดดา คีลาน้อย และคณะ (2533) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีจริยธรรมความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม วรณี กรวยสวัสดิ์ (2537) ได้ทำการทดลอง พบว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากหลักการและผลการวิจัย ที่มีผู้ทำการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะไว้ ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิด และสนใจที่จะทดลองพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนลำดวน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพวง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นแนวทางในการพัฒนา และให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตัวของนักเรียนเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนลำดวน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพวง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1.3.1 นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

1.3.2 จริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน หลังการพัฒนาด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่าจริยธรรมความมีวินัยในตนเองก่อนการพัฒนาด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1.4.1 เป็นการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง 4 เรื่อง คือ

- 1) ความรับผิดชอบ
- 2) การตรงต่อเวลา
- 3) ความซื่อสัตย์

4) ความมีระเบียบวินัย

1.4.2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนลำตวน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 15 คน

1.4.3 ระยะเวลาในการทำการศึกษาวิจัย อยู่ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม ถึง วันที่ 16 สิงหาคม 2539

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.5.1 การวิจัยครั้งนี้ไม่ครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและครอบครัว ตลอดจน เพศ อายุ ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของนักเรียน

1.5.2 จริยธรรมความมีวินัยในตนเอง วัดและสรุปจากข้อมูลในการวิจัย 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วยคะแนนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนจากการประเมินจริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินตามแบบประเมิน ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียน ตามแบบสังเกต ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ได้จากการสังเกตพฤติกรรมประจำวันของนักเรียนในขณะที่ยังดำเนินการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง การสนทนา การสัมภาษณ์นักเรียน และครูผู้ทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการบันทึกการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ประจำวันของนักเรียนตามแบบบันทึก และผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังการเรียน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1.6.1 จริยธรรมความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การเจริญเติบโตในการเข้าสังคมของนักเรียน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อผู้อื่นและต่อสังคม สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งด้านอารมณ์ และพฤติกรรม โดยแสดงออกทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่มีผลดีต่อตนเอง และต่อสังคม ซึ่งวัดได้จากเครื่องมือต่อไปนี้

ก) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในห้องเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ครูกำลังทำการสอน อันจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยของนักเรียน ได้แก่

- 1) การพูดคุยในขณะที่ครูกำลังสอน
- 2) การเอางานอย่างอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูกำลังสอน
- 3) การแหย่เพื่อน ในขณะที่ครูกำลังสอน
- 4) การเหม่อลอยไม่สนใจเรียน

5) การลุกออกจากที่นั่ง โดยไม่ขออนุญาตขณะที่ครูกำลังสอน

6) การเล่นของเล่น หรือเล่นสิ่งของอื่น ๆ ในขณะที่ครูกำลังสอน

โดยถ้าความถี่ในการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในห้องเรียนสูง แสดงว่านักเรียนมีจริยธรรมความมีวินัยในตนเองต่ำ ที่ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และถ้าความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในห้องเรียนต่ำ แสดงว่านักเรียนมีจริยธรรมความมีวินัยในตนเองสูง ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองได้

ข) การประเมินจริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการสังเกตการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน แล้วประเมินตามแบบประเมิน ที่ให้ค่าในการประเมินเป็น 0 1 และ 2 ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์

0 หมายถึง นักเรียนต้องปรับปรุงพฤติกรรมในข้อนี้เป็นอย่างมาก

1 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ข้อนั้นพอใช้

2 หมายถึงนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ข้อนั้นดีแล้ว

ซึ่งถ้าผลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลังการพัฒนา สูงกว่าการประเมินก่อนการพัฒนา แสดงว่า นักเรียนมีจริยธรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น โดยการประเมินแยกประเมินเป็น 4 เรื่อง คือ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัย ที่มี ความหมายและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของแต่ละเรื่อง ดังนี้

1.6.1.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่และปฏิบัติงานที่ตนเองได้รับ มอบหมาย รวมทั้งงานในหน้าที่ของตนเอง ให้สำเร็จเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนดเอาไว้ อย่างดีที่สุด ด้วยความขยันและเพียรพยายาม เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย เมื่อผลงานปรากฏ ออกมาก็สามารถยอมรับผลงานนั้นด้วยความสบายใจ และเต็มใจ ไม่ว่างานนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งมีความพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นด้วย ประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อยที่พึงประสงค์ คือ

- การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกายของตน
- การดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องเขียนแบบเรียนต่าง ๆ
- การทำและส่งการบ้านตามที่ครูสั่ง
- การช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย
- การไม่ขาดโรงเรียนโดยไม่มีกิจธุระจำเป็น
- การรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

1.6.1.2 การตรงต่อเวลา หมายถึงการปฏิบัติตนและเอาใจใส่ เกี่ยวกับการทำงาน หรือทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ให้เสร็จเรียบร้อย ตรงตามเวลาที่กำหนดนัดหมายเอาไว้ อย่างดีที่สุดประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อยที่พึงประสงค์ คือ

- การมาโรงเรียนทันเวลา
- การเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา
- การเข้าห้องเรียนตรงเวลา
- การส่งงาน หรือแบบฝึกหัดตามกำหนดเวลา
- การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้เสร็จเรียบร้อยตามกำหนดเวลา
- การมาทันเวลาตามกำหนดนัดหมาย
- การเข้าแถวเตรียมตัวกลับบ้านตามเวลา

1.6.1.3 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความใจจริงใจ มีสัจจะ ไม่พูดโกหก ไม่บิดเบือนความจริง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่คิดคดโกงเอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น ประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อยที่พึงประสงค์ คือ

- การพูดความจริงและปฏิบัติตามคำพูดของตนเอง
- การไม่พูดแก้ตัวเมื่อตนเองกระทำความผิด
- การไม่ลักขโมย หรือหยิบใช้สิ่งของของผู้อื่น โดยไม่ขออนุญาตก่อน
- การนำสิ่งของที่เก็บได้ส่งคืนเจ้าของ หรือนำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ
- การไม่ลอกการบ้าน หรือลอกข้อสอบของผู้อื่น
- การไม่หลบหนีการเรียน หรือหนีโรงเรียน
- การไม่พูดโยนความผิดให้ผู้อื่นเมื่อตนเองทำความผิด

1.6.1.4 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตน ทั้งกาย วาจา ใจ ให้ถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ คำสั่ง ระเบียบประเพณี กฎกติกาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อยที่พึงประสงค์ คือ

- การเข้าแถวได้เรียบร้อยโดยไม่ต้องมีครูคอยควบคุม
- การไม่แซงคิวผู้อื่นเมื่อต้องรอรับบริการ หรือทำธุระพร้อมกันหลาย ๆ คน
- การปฏิบัติตามข้อบังคับ หรือข้อตกลงของห้องเรียน
- การไม่ทะเลาะวิวาท หรือกลั่นแกล้งผู้อื่น
- การไม่ประพฤติฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน
- การไม่ทิ้งขยะ หรือเศษสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้โรงเรียนสกปรก
- การเดินกลับบ้านเป็นแถวด้วยความเรียบร้อย
- การไม่พูดคำหยาบและคำไม่สุภาพ

1.6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนในการพัฒนาจริยธรรม ความมีวินัยในตนเอง ใน 4 เรื่อง คือ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และ ความมีระเบียบวินัย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6.3 การสอนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนทำงาน หรือ ทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการแบ่งกลุ่มย่อยประมาณ 5-7 คน เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมกันในการวางแผนการทำงาน ช่วยกันคิดแก้ปัญหา เพื่อให้งานของกลุ่ม บรรลุผลสำเร็จ เมื่องานสำเร็จแล้ว สมาชิกจะร่วมกันวิเคราะห์การทำงานของตน โดยมีครูคอย แนะนำ มีลำดับการสอนดังนี้

1) ตั้งจุดมุ่งหมายในการสอนแต่ละครั้งว่าจะสอนเรื่องอะไร ต้องการให้ผู้เรียน มีความรู้ในเนื้อหาใด มีประสบการณ์ หรือมีคุณสมบัติอย่างไร

2) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า กิจกรรมได้แก่ การอภิปราย เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การทำกิจกรรมกลุ่ม สื่อรูปภาพต่าง ๆ มีขั้นตอน คือ

ขั้นนำ เป็นการเตรียมสัมพันธภาพและบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน อันได้แก่ การแบ่งกลุ่ม แนะนำกติกา ระยะเวลา และปัญหา ให้ผู้เรียนเข้าใจ เป็นต้น

ขั้นสอน เป็นขั้นที่นักเรียน ได้ลงมือประกอบกิจกรรมตามกิจกรรมในขั้นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้จนเกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ

3) การวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ และสร้างความคิด ครูเป็นผู้นำในการ วิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ว่าพฤติกรรมใดที่ควรประพฤติให้เป็นนิสัย และพฤติกรรมใดที่ควรละ เว้น จากข้อมูลของผู้สังเกตการณ์ขณะปฏิบัติกิจกรรม ทั้งในด้านมนุษยสัมพันธ์ กระบวนการในการ ทำงาน และด้านเนื้อหาที่กำลังศึกษาและอภิปรายร่วมกัน

4) การให้เหตุผลและตัดสินใจ หลังจากทีนักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ ประสบการณ์การเรียนรู้จน ได้แนวความคิดแล้ว จึงร่วมกันสรุปและตัดสินใจร่วมกันในกลุ่มของ นักเรียนว่าพฤติกรรมใดที่ควรปฏิบัติ และร่วมกันพิจารณาถึงผลดีของการปฏิบัติ และผลเสียที่จะ ตามมาถ้าไม่ได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นสรุป เป็นการสรุปเนื้อหาความรู้ และข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ในแต่ละครั้ง

5) การสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ หลังจากที่ได้อภิปรายจนเข้าใจแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันสรุปการเรียนรู้ทั้งหมดที่ได้รับ จากนั้นจึงนำเอาหลักการและวิธีการที่เรียน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยการใช้วงจรในการปฏิบัติ คือ

ก. การวางแผนการปฏิบัติ หลังจากทีนักเรียนสรุปหลักการและตัดสินใจเลือก

ปฏิบัติแล้ว ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวางแผนการปฏิบัติ คิดหาวิธีการที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติตามแผน และแนวทางการควบคุมให้มีการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางเอาไว้

ข. การลงมือปฏิบัติตามแผน เมื่อได้แผนการปฏิบัติแล้ว นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้ ครูคอยติดตาม และช่วยเหลือการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามแผน

ค. การสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติจากการสังเกต พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่ม การให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับในกลุ่ม การปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ทั้ง ในและนอกห้องเรียน การทดสอบ การสัมภาษณ์พูดคุยกับนักเรียนและครูผู้สอน เป็นต้น

ง. การปรับแผนและปฏิบัติตามแผนใหม่ ในกรณีที่แผนเก่ามีจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไข

ขั้นวัดผล เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละครั้งหรือไม่ โดยการทำงาน หรือทำกิจกรรม เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน หรือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ เป็นต้น ส่วนจุดประสงค์บางข้อที่ไม่สามารถประเมินการผ่านจุดประสงค์ได้ในขั้นวัดผล แต่เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน ประเมินการผ่านจุดประสงค์ด้วยการสังเกตและติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด

1.6.4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชาย หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนลำตวน ตำบลประจักษ์ อำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539

1.6.5 ผู้ช่วยวิจัย หมายถึง ครูผู้ทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านดอนลำตวน จำนวน 3 คน ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยผู้วิจัย มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการสังเกต และประเมินจริยธรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งให้ข้อมูลและช่วยเหลือผู้วิจัย ในการปรับปรุงวิธีการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.6.6 ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และ หรือ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การวัดและประเมินผลทางการศึกษา ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ร่วมพิจารณาถึงพฤติกรรมย่อยที่พึงประสงค์ของจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอน และสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประเมินความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้แนวทางและวิธีการในการพัฒนานักเรียนให้มีจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง เพื่อให้ครูนำไปประยุกต์ใช้ ในระดับชั้นเรียน และในสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกันต่อไป

1.7.2 ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน และการควบคุมปกครองดูแลนักเรียนในห้องเรียน และในโรงเรียน

1.7.3 นักเรียนสามารถนำวิธีการแก้ไขปัญา และการปฏิบัติ ระหว่างที่อยู่ในชั้นเรียน และในโรงเรียน ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้